

ADIAMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
ISSN: 1308-9196 / e-ISSN:1308-7363

Yıl : 17 Sayı : 46 Nisan 2024

Yayın Geliş Tarihi: 01.01.2024 Yayına Kabul Tarihi: 22.04.2024

DOI Numarası: <https://doi.org/10.14520/adyusbd.1413129>

Makale Türü: Araştırma Makalesi/Research Article
Atıf/Citation: Kaya, P.H & Evren, S. (2024). Seçilmiş OECD Ülkelerinde Ekonomik Büyümenin Kamu Harcamaları Üzerine Etkisi: Ampirik Bir Uygulama. *Adiyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (46), 587-604.

SEÇİLMİŞ OECD ÜLKELERİNDE EKONOMİK BÜYÜMENİN KAMU HARCAMALARI ÜZERİNE ETKİSİ: AMPİRİK BİR UYGULAMA*

*Perihan Hazel KAYA** Sümeyra EVREN****

Öz

Bir ekonomide iktisadi büyüme performansına bağlı olarak bireylerin artan kişisel geliri, kamu hizmetlerine olan talebin hız kazanmasına yol açabilmektedir. Dolayısıyla iktisadi büyüme, artan kamu hizmetleri talebi üzerinden kamu harcamalarına yansiyabilmektedir. Ayrıca konjonktürel dalgalanmaların daralma aşamasında ekonomik faaliyetlere hız kazandırabilmek için talep yönlü politikaların kullanılması da gerekebilmektedir. Büyüme dönemlerinde ise benzer politikalara gerek olup olmadığı hem kuramsal hem de ampirik olarak incelenmesi gereken bir durumdur. Bu bağlamda ekonomik büyümeden kamu harcamalarına doğru da bir nedensel bağıntının olabileceği değerlendirilmektedir. Bunlara ilave olarak kamu harcamaları için nüfus da önemli bir belirleyici kabul edilir. Çünkü artan nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak için devletlerin daha fazla harcama yapmaları gerekir. Bu çalışmanın amacı; ekonomik büyümenin kamu harcamaları üzerindeki etkisinin seçilmiş 21 OECD ülkesi için 1995-2021 dönemine ait yıllık veriler doğrultusunda panel sabit

*Bu çalışma, 1st. International Congress of Social Sciences Kongresi'nde sunulan özetin tam metin halidir.

** Doç.Dr. Selçuk Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, perihaner@selcuk.edu.tr, Konya/Türkiye.

*** Doktora Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, sumeyra.evren@gmail.com, Konya/Türkiye.

etkiler ve panel rassal etkiler modelleri kullanılarak test etmektedir. Ekonometrik bulgular, nüfustaki artışın kamu harcamalarını istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif etkilediğini; ekonomik büyümenin ise kamu harcamalarını istatistiksel olarak anlamlı ve negatif etkilediğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Büyüme, Kamu Harcamaları, Panel Veri Analizi, OECD Ülkeleri.

THE EFFECT OF ECONOMIC GROWTH ON PUBLIC EXPENDITURE IN SELECTED OECD COUNTRIES: AN EMPIRICAL APPLICATION

Abstract

In an economy, individuals' increasing personal income due to economic growth performance can lead to a rapid increase in demand for public services. Therefore, economic growth can be reflected in public spending through the growing demand for public services. Additionally, demand-oriented policies may need to be employed during the contraction phase of cyclical fluctuations to boost economic activities. In growth periods, it is a matter that needs to be theoretically and empirically examined whether similar policies are necessary. In this context, it is considered that there may be a causal relationship from economic growth to public spending. In addition to these, the population is also an important determinant for public expenditures. This is because governments need to increase spending to meet the needs of a growing population. The aim of the study is to test the impact of economic growth on public spending for selected 21 OECD countries using annual data for the period 1995-2021, employing panel fixed effects and panel random effects models. Econometric findings indicate that an increase in population has a statistically significant and positive effect on public expenditures, while economic growth has a statistically significant and negative effect on public expenditures.

Keywords: Economic Growth, Public Expenditures, Panel Data Analysis, OECD Countries.

1. GİRİŞ

Tarihsel süreç içerisinde devletler sosyo-ekonomik faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde önemli bir rol oynamakta, ekonomilerinin istikrarlı bir şekilde büyümesi için politikalar üretmektedir. Bu doğrultuda kamu hizmetlerini yerine getirmek için maliye politikası kapsamında cari ve yatırım harcamaları yapmak zorundadır. Kamu harcamalarının büyüklüğü ve devletin ekonomiye müdahalesi en önemli tartışma konularından biridir. Son yıllarda hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde kamu harcamalarının milli gelirin önemli bir kısmını oluşturması, bu alanda araştırma yapmayı zorunlu bir hale getirmektedir.

İktisadi faaliyetlerin serbest piyasa ekonomisi aracılığı ile mi yoksa devletin kamu harcamaları doğrultusunda mı gerçekleştirileceği konusunda tarihsel sürecin her döneminde farklı görüşler ortaya atılmıştır. Klasik iktisatçılar devletin ekonomiye müdahalesinin asgari düzeyde olması gerektiğini savunuyorlardı. Ancak 1929 yılında Büyük Buhran adıyla ortaya çıkan finansal krizin dünyaya yayılması ve sonrasında yaşanan birçok kriz her seferinde devletin ekonomiye müdahalesinin gerekliliği konusunu gündeme getirmiş ve yeni iktisat politikalarını doğurmuştur. Kriz sonrası dönemde Keynes'in krizden çıkmak için ekonominin canlanmasına yönelik maliye politikaları uygulanması gerektiğine dair görüşleri ekonomide uygulanmaya başlanmıştır. Bu dönemde kamu harcamaları krizden çıkış için kullanılan en önemli araç olmuştur. Keynes'in politikaları 1970 yılına kadar hakim olmuş sonrasında yaşanan petrol krizleri ile yerini yeni iktisadi görüşlere bırakmıştır. 1980'li yıllarda devletlerin liberal politikalara geçişi ile ekonomik yapıda değişim başlamıştır. Ancak ülkelerin çoğunda liberal politikaların uygulanması hızlanmasına rağmen ekonomide kamu sektörünün payının da arttığı görülmüştür. Günümüzde devletler, kamu harcamaları ile sosyal, siyasal ve ekonomi yaşamı

etkilemektedir. Ekonomik büyüme, devletlerin kamu harcamalarını doğru ve etkili bir şekilde kullanması ile doğru orantılıdır.

Son yıllarda ekonomik büyümenin öneminin artmasıyla birlikte ekonomik büyüme ile kamu harcamaları arasındaki ilişkinin yönü konusundaki tartışmalar artmıştır. Kamu harcamaları ile ekonomik büyüme arasındaki söz konusu ilişki Wagner kanunu ve Keynes hipotezi çerçevesinde değerlendirilmektedir. Wagner kanununa göre ülke ekonomisinin büyümesi doğrudan halkın kamu hizmetlerine olan talebini arttıracığından kamu harcamaları artar. Bu görüşe göre, ekonomik büyümeden kamu harcamalarına doğru bir nedensellik ilişkisi vardır. Keynes hipotezine göre ise kamu harcamaları ekonomik büyümeyi etkiler. Bu nedenle de nedenselliğin yönü kamu harcamalarından ekonomik büyümeye doğrudur.

Bu çalışmanın amacı, ekonomik büyümenin kamu harcamaları üzerindeki etkisini seçilmiş 21 OECD ülkesi özelinde 1995-2021 dönemi verilerini kullanarak değerlendirmektir. Bu doğrultuda çalışmada ilk olarak iki değişken arasındaki ilişkiye yönelik literatür taraması yapılmıştır. Sonrasında da ekonomik büyüme ve kamu harcamaları değişkenlerine ait veriler sabit etkiler ve rassal etkiler modelleri doğrultusunda ekonometrik analiz ile incelenmiştir. Genel bir değerlendirme ile çalışma tamamlanmıştır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Ekonomik büyüme ile kamu harcamaları arasındaki nedensel bağıntılara yönelik olarak literatürde farklı görüşler bulunmaktadır. Söz konusu değişkenler ile ilgili elde edilen ekonometrik bulgular incelenen döneme, ülkelere ve analiz yöntemine göre farklılık gösterebilmektedir. Ekonomik büyüme ve kamu harcamaları arasındaki ilişkiye yönelik olarak yapılan çalışmaların büyük bir bölümü ekonometrik modellere dayanmaktadır. Çalışmaların bazıları tek bir ülkeye ait verileri inceleme konusu oluştururken, bazıları ülke gruplarını modele

dahil etmiştir. Bu çerçevede yapılan literatür taraması beş ayrı başlık altında toplanmıştır.

Ülke grupları örnekleme dayalı çalışmalardan; Muharrem and Uysal (2023) ekonomik büyüme ile kamu harcamaları arasındaki ilişkinin varlığını; Avrupa Birliği (AB)'ne üye olan 11 OECD ülke (Almanya, Fransa, Avusturya, Hollanda, Danimarka, İtalya, İrlanda, İsveç, İspanya, Lüksemburg ve Yunanistan) ekonomisi için 2006-2020 dönemi kapsamında Panel Nedensellik testi yardımıyla araştırmışlardır. Elde edilen analiz sonuçlarına göre; nedenselliğin yönü kamu harcamalarından ekonomik büyümeye doğrudur. Bu durum söz konusu dönemde Keynes hipotezinin geçerli olduğunu göstermiştir. Nguyen and Bui (2022) Asya'daki 16 Yükselen Piyasa ve Gelişmekte Olan Ülkeler (Bağdaş, Brunei Sultanlığı, Butan, Çin, Fiji, Endonezya, Hindistan, Kamboçya, Sri Lanka, Moğolistan, Malezya, Nepal, Filipinler, Tayland, Doğu Mitor, Vietnam) için 2002-2019 dönemi yıllık verileri kullanarak GMM(Genelleştirilmiş Momentler Tahmircisi) ve Eşik Model Tahmircileri yardımıyla kamu harcamaları ve ekonomik büyüme arasındaki bağıntıyı ele almışlardır. Ampirik bulgular, kamu harcamalarının ekonomik büyüme üzerinde olumsuz bir etkisi olduğunu göstermiştir. Batı Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu'na üye 15 ülke (Benin, Burkina Faso, Yeşil Burun Adaları, Gine, Gine-Bissau, Fildişi Sahili, Gana, Gambiya, Liberya, Nijerya, Senegal, Niger, Mali, Sierra Leone ve Togo) ekonomisi için Olaoye et al. (2020), 2005-2017 dönemine ait yıllık veriler yardımıyla GMM, Yatay Kesit Bağımlılığı, Driscoll ve Kraay Matris Tahmircisi yöntemlerini kullanarak ekonomik büyüme ile kamu harcamaları arasındaki bağıntıyı analiz etmişlerdir. Ulaşılan bulgular ekonomik büyümenin kamu harcama şoklarına verdiği tepkinin genişletici ve daraltıcı olmak üzere şokların niteliğine göre değiştiğini göstermiştir. Bu bağlamda ekonomik büyüme üzerinde daraltıcı kamu harcamalarının kümülatif etkisi negatif ve anlamlı bir etki yaratırken; genişletici kamu harcamalarının kümülatif etkisi pozitif ve

istatistiksel olarak anlamlıdır. Ekonomik büyüme ile kamu harcamaları arasındaki ilişkiyi ASEAN Ülkeleri (Tayland, Singapur, Endonezya, Filipinler, Malezya) için 1990-2014 dönem verilerini kullanarak Korelasyon Analizi ve ARDL yöntemleri yardımıyla analiz eden Jermsittiparsert et al. (2019), kamu harcamalarının ekonomik büyüme üzerinde etkisinin olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum ASEAN (Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği) Ülkeleri için Keynes hipotezini destekler nitelik taşımaktadır. Bayrak and Esen (2015) tarafından 1990-2012 dönem verileri ile Azerbaycan, Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan, ve Türkmenistan için yapılan çalışmada; ekonomik büyüme ile kamu harcamaları arasındaki bağıntı Eş Bütünleşme ve Nedensellik Testi kullanılarak analiz edilmiştir. Ulaşılan sonuçlar iki değişken arasında uzun vadede pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir bağıntı olduğunu, kamu harcamalarındaki artışın ekonomik büyümeyi olumlu olarak etkilediğini ortaya koymuştur.

Tek bir ülke grubu örnekleme dayalı olarak yapılan çalışmalardan; Al-Shaboti and Adıgüzel (2021) Yemen ekonomisine yönelik olarak 1989-2019 yılları için ekonomik büyüme ile kamu harcamaları arasındaki ilişkiyi Asimetrik ARDL yöntemi ile Asimetrik Nedensellik Testi yardımıyla analiz ettikleri çalışmada; nedensellik ilişkisinin kamu harcamalarından ekonomik büyümeye doğru tek yönlü olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu durum söz konusu dönem için Yemen ekonomisinde Keynes hipotezinin geçerli olduğunu doğrulamaktadır. 1995-2014 yılları için Kırgızistan ekonomisine yönelik olarak ARDL ve Hata Düzeltme Modelleri ile ekonomik büyüme ile kamu harcamaları arasındaki bağıntıyı inceleyen Abdıyeva and Çetintaş (2017), ekonomik büyümeden kamu harcamalarına doğru tek yönlü nedensel ilişkinin varlığını, ekonomik büyümede ortaya çıkan %1'lik bir artışın kamu harcamalarında %1'den daha fazla bir artışa neden olduğunu göstermiştir. Ulaşılan bulgular, Wagner kanununu destekler niteliktedir. Juliansyah et al. (2022), söz konusu değişkenler arasındaki ilişkiyi, Endonezya ekonomisine için 1990-2020 yılları arası zaman serisi verilerini

kullanarak kısa ve uzun dönem için Vektör Hata Düzeltme Modeli (VECM) ile test etmişlerdir. Analiz sonuçlarına göre, kısa vadede kamu harcamaları ekonomik büyümeyi etkilemezken, uzun vadede kamu harcamalarının ekonomik büyüme üzerinde negatif bir etkisinin olduğunu göstermiştir.

Ekonomik büyüme ve kamu harcamaları arasındaki ilişkiyi nüfus değişkeni çerçevesinde inceleyen çalışmalardan; Poku et al. (2022) ARDL yöntemini olarak 1970-2016 dönemi için Gana ekonomisine yönelik olarak analiz etmişlerdir. Ulaşılan bulgular, söz konusu değişkenler arasında pozitif bir bağıntı olduğunu gösterirken; nüfus artışı ile ekonomik büyüme arasında anlamlı ancak negatif bir bağıntı olduğunu göstermiştir. Holcombe and Williams (2008) ABD ekonomisi için 1990-2000 yıllarını dikkate alarak nüfus artışlarının ülkenin toplam kamu harcamalarını nasıl etkilediğine yönelik olarak yaptıkları çalışmada Sağlam Standart Hatalı İki Aşamalı En Küçük Kareler Yöntemi'ni kullanmışlardır. Sonuçlar nüfusu 500.000'den fazla olan şehirlerde artan nüfus yoğunluğu ile birlikte özellikle hizmet harcamalarının artma eğiliminde olduğu; nüfusu 500.000'den az olan şehirlerde ise artan nüfus yoğunluğuna rağmen alt yapı harcamalarının düşme eğiliminde olduğunu göstermektedir.

Wagner kanunu ve Keynes hipotezinin geçerli olmadığı çalışmalar da literatürde yer almaktadır. Kharel and Adhikari (2021)'in, 1990-2019 döneminde Nepal için Basit ve Çoklu Doğrusal Regresyon Modeli kullanarak yaptıkları çalışma, kamu harcamalarının ekonomik büyüme üzerinde istatistiksel olarak anlamlı olsada önemsiz bir etkisinin olduğunu göstermiştir. Muhammad et al. (2015) Pakistan ekonomisi için 1972-2013 yılları arasını kapsayan çalışmalarında, Johansen Koentegrasyon ve Granger Nedensellik Testi yardımıyla inceledikleri analiz bulguları, uzun dönemde milli gelir ile harcamalar arasında herhangi bir ilişkinin olmadığını göstermiştir.

Türkiye'nin de içerisinde yer aldığı çalışmalar değerlendirildiğinde; Gökmenoğlu and Yavuz (2022), Durbin-Hausman Eşbütünleşme ve Durbin-Hurlin Nedensellik Testleri yardımıyla 2001-2019 dönemini dikkate alarak Türkiye'nin de yer aldığı Kırılgan Beşli ülkeleri için ekonomik büyüme ve kamu harcamaları arasındaki bağıntıyı uzun ve kısa dönem olarak ayrı ayrı ele almışlardır. Uzun dönemli ilişkiyi ele alan Durbin-Hausman test sonuçları, söz konusu değişkenler arasında bir ilişkinin varlığını ortaya koymazken; kısa dönemli ilişkiyi ele alan Dumitrescu-Hurlin nedensellik testi sonuçlarına göre, nedenselliğin yönü kamu harcamalarından ekonomik büyümeye doğrudur. Bu bağlamda söz konusu dönemde Keynes hipotezi desteklenmiştir. Türkiye ekonomisine yönelik olarak 1980-2015 dönemi için İdikut Özpençe (2017)'nin ekonomik büyüme ile kamu harcamaları arasındaki bağıntıyı kamu harcamalarının en önemli finansman kaynağı olan vergi gelirlerini de ele alarak incelediği çalışmada Granger Nedensellik testi kullanılmıştır. Çalışma bulguları kamu harcamalarından ekonomik büyümeye doğru bir nedensellik ilişkisinin olduğunu göstermiştir. Harcama türünü göre değişkenlik gösterse de özellikle yatırım harcamalarının çarpan mekanizması yoluyla ekonomik büyümeyi teşvik ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bayrakdar et al. (2015), Türkiye ekonomisine yönelik olarak 1998:1-2014:4 arası dönem için, ekonomik büyüme ve kamu harcamaları arasındaki bağıntının yönü incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre söz konusu dönemde Wagner kanununun kabul edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre GSYH'daki artış kamu harcamalarını artırmaktadır.

3. VERİ VE METODOLOJİ

Ekonomik büyüme ile kamu harcamaları arasındaki ilişkinin seçilmiş OECD ülkeleri için ampirik olarak ele alınan bu çalışmada kullanılan değişkenler ve veri kaynakları Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Değişkenler ve Veri Kaynakları

Değişkenler	Tanım	Dönem	Kaynak
LogKH	Logaritmik Genel Hükümet Harcamaları	1995-2021	OECD
LogN	Logaritmik Nüfus	1995-2021	Dünya Bankası WDI
LogY	Logaritmik Kişi Başına GDP (ABD \$)	1995-2021	Dünya Bankası WDI

Tablo 1’de yer alan ve logaritmik dönüşümleri yapılan değişkenlerle oluşturulan model denklem aşağıdaki gibidir:

$$\mathbf{LogKH}_i = \mathbf{\alpha}_i + \mathbf{\beta}_{1i}\mathbf{LogN} + \mathbf{\beta}_{2i}\mathbf{LogY} + \mathbf{\epsilon}_{it}$$

Tablo 2. Modele Dahil Edilen Ülkeler

Sıra	Ülke(ler)	Sıra	Ülke(ler)
1	Avusturya	12	Hollanda
2	Belçika	13	Norveç
3	Danimarka	14	Polonya
4	Finlandiya	15	Portekiz
5	Fransa	16	Slovakya
6	Almanya	17	İspanya
7	Yunanistan	18	İsveç
8	Macaristan	19	İsviçre
9	İrlanda	20	Birleşik Krallık
10	İtalya	21	Amerika Birleşik Devletleri
11	Lüksemburg		

Tablo 2’de modele dahil edilen 21 OECD ülkesine yer verilmiştir. Modelde $\mathbf{\bar{t}}$; kesit boyutunu ve $\mathbf{\bar{t}}$; zaman boyutunu göstermektedir. Denklemi tahmin edebilmek için öncelikle değişkenlere ait özet istatistiklere yer verilmiş ardından korelasyon analizi yapılmıştır.

Tablo 3. Değişkenlere Ait Özet İstatistikler

Değişkenler	Gözlem	Ortalama	Standart Sapma	Min	Max
LogKH	567	1.660253	.0691357	1.384759	1.812208
LogN	567	7.156573	.5922541	5.611325	8.520999
LogY	567	4.538136	.2710249	3.750389	5.050835

Tablo 4. Korelasyon Analizi Sonuçları

	LogKH	LogN	LogY
LogKH	1.0000		
LogN	0.0101	1.0000	
LogY	-0.2280	-0.2363	1.0000

Tablo 4’de korelasyon analizi sonuçlarına göre, nüfus ile kamu harcamaları arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ayrıca gelir ile kamu harcamaları negatif ilişkilidir. Söz konusu değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla sabit ve rassal etikler tahmincileri kullanılmıştır. Tablo 5 ve 6’da sabit etkiler ve rassal etkiler modellerine ait tahmin sonuçları yer almaktadır.

Tablo 5. Sabit Etkiler Model Tahmincisi

Bağımlı Değişken: Kamu Harcamaları				
Yöntem: Panel En Küçük Kareler (Sabit Etkiler)				
Bağımsız Değişken	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
logN	.5237563	.0645629	8.11	0.000***
logY	-.2651757	.0248749	-10.66	0.000***
F-statistic			62.28	
Prob(F-statistic)			0.0000	

***, ** ve * sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini göstermektedir.

Sabit Etkiler Modeli tahmin sonuçları Tablo 5’de sunulmaktadır. Buna göre, nüfus katsayısı pozitif ve %1 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Öte yandan gelir katsayısının ise negatif ve istatistiksel olarak %1 anlamlılık düzeyinde anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum nüfusun ve gelirin kamu harcamalarını güçlü bir şekilde etkilediğini göstermektedir. Nüfus %1 arttıkça kamu harcamaları %0,52 artmaktadır. Kişi başına gelir ise kamu harcamalarını %0,26 negatif etkilemektedir.

Tablo 6. Rassal Etkiler Model Tahmincisi

Bağımlı Değişken: Kamu Harcamaları				
Yöntem: Panel En Küçük Kareler (Rassal Etkiler)				
Bağımsız Değişken	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
logN	.0409534	.0225872	1.81	0.070*
logY	-.1522518	.0211689	-7.19	0.000***
F-statistic		53.22		
Prob(F-statistic)		0.0000		

***, ** ve * sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini göstermektedir.

Rassal Etkiler Modeline ait tahmin sonuçları Tablo 6’da sunulmaktadır. Buna göre, nüfus katsayısı pozitif ve %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Öte yandan gelir katsayısının ise negatif ve istatistiksel olarak %1 anlamlılık düzeyinde anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum nüfusun ve gelirin kamu harcamalarını güçlü bir şekilde etkilediğini göstermektedir. Nüfus %1 arttıkça kamu harcamaları %0,04 artmaktadır. Kişi başına gelirdeki %1’lik artış ise kamu harcamalarını %0,15 değerinde negatif etkilemektedir. Her iki ekonometrik modelin tahmin sonuçları, ekonomik büyümedeki artışın kamu harcamalarını negatif ve anlamlı olarak etkilediğini; nüfustaki artışın ise kamu harcamalarını pozitif ve anlamlı etkilediğini göstermiştir.

Ekonomik büyümenin kamu harcamaları üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla sabit ve rassal etkiler modeli yapılmıştır. Sabit Etkiler ve Rassal Etkiler tahmincilerini karşılaştırarak en uygun modeli belirlemek ve seçmek için Hausman testi yapılmaktadır. Başka bir ifadeyle; Hausman testi, sabit etkiler modelinin rassal etkiler modeline göre daha tercih edilebilir olup olmadığını kontrol etmeyi amaçlayan ekonometrik bir yöntemdir.

Tablo 7. Hausman Test

Hausman Test			
Test Summary	Chi-Square Statistic	Chi-Square d.f	Prob.
Cross-section random	75.17	2	0.0000

***,** ve * sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini göstermektedir.

Hausman Testi sonuçları Tablo 7’de sunulmaktadır. Buna göre, test olasılığını gösteren prob değerinin 0,05’den az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum sabit etkiler modeli tahmincilerinin çalışmamız için daha güvenilir sonuçlar verdiğini göstermektedir. Sonuç olarak Hausman testi bulguları, çalışmayı rassal etkiler modeli yerine sabit etkiler modelinin kullanılmasına yönlendirmektedir. Bu bağlamda nüfusta meydana gelen %1’lik bir artış kamu harcamalarını %0,52 oranında artırmaktadır. Bunun yanı sıra kişi başına gelirden yaşanan %1 oranındaki bir artış ise kamu harcamalarını %0,26 oranında azaltmaktadır.

4.SONUÇ

Devletler geçmişten günümüze ekonomik büyüme, temel alt yapı hizmetleri, refahın artırılması gibi birçok faaliyetleri gerçekleştirmektedir. Bu faaliyetleri yerine getirmek için kamu harcamalarına ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle kamu harcamaları ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki 1960’lı yıllardan itibaren popülerlik kazanmıştır. Ekonomik büyümenin kamu harcamaları üzerinde etkili

olup olmadığı konusu literatürde ele alınan önemli konular arasında yer almaktadır.

Günümüzde devletler ekonomik ve sosyal hayata müdahale etmek üzere maliye politikası araçlarını sıklıkla kullanmak durumunda kalabilmektedir. Özellikle durgunluk ve ekonomik kriz dönemlerinde ekonomik faaliyetleri canlandırabilmek için kamu harcamaları aracılığıyla bir çarpan etkisi yaratılmak istenmektedir. Buna karşılık genişleme dönemlerinde ise kamu harcamalarının aynı yoğunlukla kullanılmasına gerek kalmamaktadır. Çünkü piyasa mekanizması kamu müdahalesine çok fazla gerek kalmadan makro dengeleri belli ölçüde tesis edebilmektedir. Dolayısıyla bu çalışma temel olarak ekonomik büyümenin kamu harcamaları üzerinde bir etki meydana getirip getirmediği sorusuna cevap aramaktadır. Bu bağlamda da 21 OECD ülkesi için 1995-2021 dönemine ait yıllık veriler doğrultusunda panel sabit etkiler ve panel rassal etkiler modelleri kullanılarak test etmektedir. Elde edilen bulgular nüfustaki artışın kamu harcamalarını pozitif yönde etkilemesine rağmen; kişi başına gelirdeki artışın kamu harcamalarını negatif şekilde etkilediğini göstermiştir. Wagner Kanunu'nu desteklemeyen bu sonuç, Abdiyeva and Çetintaş (2017) ve Bayrakdar et al. (2015) tarafından yapılan çalışmalar ile benzerlik göstermektedir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamışlardır.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma için etik kurul kararına ihtiyaç bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Abdiyeva, R., & Çetintaş, H. (2017). Kamu Harcamaları ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Kırgızistan Örneği. *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 19-34.
- Al-Shaboti, M. M. H., & Adıgüzel, U. (2021). Yemen'de Kamu Harcamaları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: 1989-2019 Dönemi. *Journal of International Management Educational and Economics Perspectives*, 9(2), 197-215.
- Bayrak, M., & Esen, Ö. (2015). Kamu Harcamaları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Geçiş Sürecindeki Türk Cumhuriyetleri Üzerine Bir Uygulama. *Bilig, Bahar*(73), 231-248.
- Bayrakdar, S., Demez, S., & Yapar, M. (2015). Testing The Validity of Wagner's Law: 1998-2004, The Case of Turkey. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 195, 493-500.
- Gökmenoğlu, M., & Yavuz, İ. S. (2022). Kamu Harcamaları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Kırılgan Beşli Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(2), 1094-1118.

- Holcombe, R. G., & Williams, D. W. (2008). The Impact of Population Density on Municipal Government Expenditures. *Public Finance Review*, 36(3), 359-373.
- İdikut Özpençe, A. (2017). Türkiye’de 1980 Sonrası Kamu Harcamaları, Vergi Gelirleri ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(28), 31-41.
- Jermstittiparsert, K., Saengchai, S., Boonrattanakittibhumi, C., & Chankoson, T. (2019). The Impact of Government Expenditures, Gross Capital Formation, Trade, and Portfolio Investment on the Economic Growth of Asean Economies. *Journal of Security & Sustainability Issues*, 9(2).
- Juliansyah, H., Faisal, M., Rahmah, M., Khairisma, K., Terfiadi, S. Y., Abbas, T., & Zulfahmi, Z. (2022). The Effect of Inflation, Investment, Government Expenditure and Poverty On Economic Growth in Indonesia. *International Journal of Economic, Business, Accounting, Agriculture Management and Sharia Administration (IJEBAAS)*, 2(6), 1169-1182.
- Kharel, K. R., & Adhikari, D. B. (2021). Economic Impact of Government Expenditure on Economic Growth of Nepal. *Interdisciplinary Journal of Management and Social Sciences*, 2(2), 50-58.
- Muhammad, F., Xu, T., & Karim, R. (2015). Impact of Expenditure on Economic Growth in Pakistan. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 5(2), 231-236.
- Muharrem, Ş., & Uysal, D. (2023). Makroekonomik Değişkenlerin Kamu Harcamaları Üzerindeki Etkisi: Wagner Yasası Geçerliliği. *İzmir İktisat Dergisi*, 38(2), 430-447. <https://doi.org/10.24988/ije.1172275>
- Nguyen, M.-L. T., & Bui, N. T. (2022). Government Expenditure and Economic Growth: Does the Role of Corruption Control Matter? *Heliyon*, 8(10).

Olaoye, O. O., Eluwole, O. O., Ayesha, A., & Afolabi, O. O. (2020). Government Spending and Economic Growth in ECOWAS: An Asymmetric Analysis. *The Journal of Economic Asymmetries*, 22, e00180.

Poku, K., Opoku, E., & Agyeiwaa Ennin, P. (2022). The Influence of Government Expenditure on Economic Growth in Ghana: An Ardl Approach. *Cogent Economics & Finance*, 10(1), 2160036.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

In the historical process, states have played a crucial role in the realization of socio-economic activities and have formulated policies for the stable growth of their economies. States make expenditures to meet societal needs, intervene in social and economic life to enhance the welfare level, and are obligated to make current and investment expenditures within the scope of fiscal policy to perform public services. The size of public expenditures and the intervention of the state in the economy are among the most important topics of debate. In recent years, in both developed and developing countries, public expenditures constitute a significant portion of the national income, necessitating research on the expenditure-growth relationship.

Throughout history, there have been different views on whether economic activities should be carried out through a free-market economy or through state interventions in the form of public expenditures. Classical economists advocated for minimal state intervention in the economy. However, the global spread of the financial crisis known as the Great Depression in 1929 and subsequent crises have repeatedly brought up the necessity of state intervention in the economy, giving rise to new economic policies. Keynes' policies, focusing on fiscal policies to revive the economy, were implemented after the crisis. During this period, public expenditures became a crucial tool for exiting the crisis. Keynesian policies dominated until 1970, after which oil crises led to the emergence of new economic perspectives. The transition to liberal policies in the 1980s marked a change in the economic structure of states. However, despite the acceleration of the implementation of liberal policies in many countries, the share of the public sector in the economy increased. Today,

states influence social, political, and economic life through public expenditures, and economic growth is directly proportional to the correct and effective use of these expenditures.

With the increasing importance of economic growth in recent years, debates on the direction of the relationship between economic growth and public expenditures have intensified. The relationship between public expenditures and economic growth is evaluated within the framework of Wagner's Law and Keynesian hypothesis. According to Wagner's Law, as the economy grows, the demand for public services increases, leading to an increase in public expenditures. This view suggests a causal relationship from economic growth to public expenditures. According to the Keynesian hypothesis, public expenditures influence economic growth, and therefore, the direction of causality is from public expenditures to economic growth. Various countries, regardless of their level of development, use these expenditures effectively, especially during economic downturns, to generate income through the multiplier mechanism and reduce income inequality. However, there are significant debates, both theoretically and practically, about the magnitude and direction of the effects of public expenditures.

States have been engaged in various activities such as economic growth, basic infrastructure services, and increasing welfare from the past to the present. To fulfill these activities, they need public expenditures. Therefore, the relationship between public expenditures and economic growth has gained popularity since the 1960s. The question of whether economic growth affects public expenditures is among the important topics discussed in the literature. Today, states may need to frequently use fiscal policy tools to intervene in economic and social life. Especially during periods of recession and economic crises, public expenditures are used to create a multiplier effect to revitalize economic activities. In contrast, during expansion periods, there may not be a need to use public expenditures with the same intensity because the market mechanism can establish macro balances to some extent without much government intervention. Therefore, this study primarily aims to investigate whether economic growth has an effect on public expenditures.

Method

The econometric findings related to these variables can vary depending on the period, countries, and analysis methods. Many studies on the relationship between economic growth and public expenditures are based on econometric models. Some studies focus on data from a single country, while others include country groups in the model. In this context, the aim of the study is to evaluate

the impact of economic growth on public expenditures using data from 21 selected OECD countries (Austria, Belgium, Denmark, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Ireland, Italy, Luxembourg, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Slovakia, Spain, Sweden, Switzerland, the United Kingdom, and the United States) for the period 1995-2021. To achieve this goal, the study first conducts a literature review on the relationship between the two variables. Then, the characteristics of the data for economic growth and public expenditures are examined, and correlation analysis is performed. Subsequently, fixed effects and random effects models are applied.

Findings (Results), Conclusion and Discussion

According to the results of the correlation analysis, there is a positive relationship between population and public expenditures, while income is negatively correlated with public expenditures. Fixed and random effects estimators are used to reveal the relationship between these variables. Both estimators yield similar results. According to the fixed effects model estimator, as the population increases by 1%, public expenditures increase by 0.52%. According to the random effects model estimator, a 1% increase in population leads to a 0.04% increase in public expenditures. According to the fixed effects model estimator, per capita income negatively affects public expenditures by 0.26%. According to the random effects model estimator, a 1% increase in per capita income negatively affects public expenditures by 0.15%. The results of both econometric models indicate that economic growth and an increase in per capita income negatively and significantly affect public expenditures, while an increase in population has a positive and significant effect. This suggests that population and income strongly influence public expenditures.